

algoritm într-un limbaj muzical ce a avut la dispoziție o sumă (nu foarte mare) de efecte sonore posibile ce se legau în diverse combinații într-un fel de „soundscape” (o nouă înfățișare a muzicii ambientale). Experiența nu era „testabilă” pentru spectatori, cu alte cuvinte, ca la majoritatea lucrurilor ce implică tehnologia, trebuie să îl crezi pe cuvânt pe autor, că rezultatul e obținut așa cum spune el că e obținut.

Pentru că România are un ritm mai lent de evoluție în multe paliere, există încă aici, acum, în 2018, o fascinație aproape magică pentru invențiile din zona „media arts”, obținute prin implicarea tehnologiilor din ce în ce mai avansate. Dar, când „magia” se va risipi, vom ști probabil că am intrat în plin postumanism.

Cât privește tema „marginilor” artei, sau dintre arte, dintre artă și palierul social ori cel tehnologic, ea oferă un teritoriu foarte larg, infinit de explorare. Pentru că, așa cum mi se arată mie, mereu vor exista margini dincolo de margini.

Irinel ANGHEL

InnerSound Day 2: A Spoonful of Sugar

A cincea ediție a festivalului de arte noi InnerSound, care a avut loc în București între 16 august și 1 septembrie 2018, a avut ca temă „marginile” și încălcarea lor. O citez pe directoarea artistică a festivalului, compozitoarea și fotografa

Sabina Ulubeanu

Sabina Ulubeanu: „*Margini/ Fringe* atinge, încalcă și topește limitele muzicii clasice și contemporane supusă academicului și se deschide spre lumea nonconformistă a culturii alternative. Marginea este văzută ca spațiu fluid, de intersecție al genurilor și al lumilor interioare ale artistului” (Mediafax.ro). Așadar, margini fluide între muzică și arte vizuale, potrivit specificului festivalului, inaugurat în 2012; margini fluide între creatorii școliți pe băncile academiilor de muzică și cei autodidacți sau educați în alte contexte. Dar, așa cum a arătat seara zilei de 29 septembrie, festivalul a explorat margini fluide și între trecutul și prezentul muzical.

Prima zi de concerte propriu-zise din InnerSound a fost dedicată farmecului *trecutului*. Spațiul concertelor a fost unul foarte prietenos și familiar amatorilor de cultură, mai ales cinematografică: Sala de Cinema Elvire Popesco a Institutului Francez din București. Prima parte a seriei a constituit-o un „ciné-concert”, proiecția unui film de Charlie Chaplin acompaniat la pian de compozitoarea și pianista Ana Giurgiu-Bondue, în tradiția filmelor mute. Este vorba despre

Shoulder Arms, al doilea film al lui Chaplin pentru First National Pictures și care împlinește anul acesta 100 de ani, fiind realizat în 1918. Filmul îl prezintă pe Chaplin ca soldat în Franța în timpul Primului Război Mondial, înregimentat în „plutonul nățăraților”. După o serie de aventuri eroice, printre cele mai delicioase numărându-se deghizarea în copac pe teritoriul inamic, încuiatul ușii într-o casă bombardată fără pereți sau capturarea kaizerului, ni se dezvăluie ca Chaplin de fapt adormise și totul a fost un vis. Un film-bijuterie care a demonstrat încă o dată geniul lui Charlie Chaplin și influența imensă pe care acesta a avut-o în cinematografia universală. În acest context, am înțeles opțiunea Anei Giurgiu-Bondue de a se inspira din muzicile filmelor mute de la începutul secolului XX, de altfel cu mult șarm și multă

Ana Giurgiu-Bondue

intelență (o caracteristică profundă a compozitoarei). Nu am înțeles însă lipsa unui aport componistic original, *contemporan*, în contextul unui festival care are ca profil *artele și viziunile noi* (cu siguranță concertul s-ar fi integrat mult mai bine într-un context mai tradițional) și din păcate interpretarea nu a contribuit pozitiv la realizarea acestui proiect. Să ne amintim de excelențele coloane sonore ale Violetei Dinescu la filmele lui Murnau, *Tabu* și *Nosferatu*, asta dacă ne referim numai la spațiul românesc. *Shoulder Arms* mi-a părut un proiect care se află încă în căutarea unei identități și a unei justificări, deși este izvorât însă dintr-un impuls salutar și foarte simpatic.

A urmat un concert din seria Zona Imaginarium, un proiect care și-a câștigat deja, pe bună dreptate, notorietate și

Imaginarium

un public fidel. Este vorba despre proiectul unui “concert – instalație” care reunește câțiva muzicieni români de vârf: pianistul Horia Maxim, flautista Mihaela Anica, violoncelista Laura Buruiană și compozitorul și artistul multimedia Cătălin Crețu. Conceptul este redimensionarea muzicii

camerale cu ajutorul procesării video în timp real în baza unor opere pre-existente aparținând unor artiști vizuali precum, în cazul acestui concert, Tudor Marinescu, Petrică Ștefan, Livia Mateiaș sau Sabine Pleyel. Nu am destule cuvinte de laudă pentru talentul și profesionalismul artiștilor implicați, nici pentru necesitatea unui asemenea demers de a reapropia publicul de muzica de cameră, pe nedrept nedreptățită, prin insuflarea unei dimensiuni spectaculare cu ajutorul proiecțiilor video. Nu numai atât: proiectul Zona Imaginarium promovează și muzica contemporană, incluzând-o printre capodopere ale trecutului. Firește că mi-aș dori integrarea în repertoriul proiectului și a unor creații mai curajoase, poate mai de impact (și cu siguranță mult mai necesare) decât bunăoara Trio-ul lui Wolfram Wagner, compozitor vienez născut în 1962 dar trăitor, din punct de vedere muzical, într-o lume desuetă și nesărată, cu elemente puternice neoclasiche și neoromantice, lipsind cu desăvârșire orice comentariu al prezentului. În schimb, restul programului a fost la înălțime: prin lucrarea sa, *Post-Cadenza* pentru violoncel solo, Cătălin Crețu s-a impus nu numai drept MVP-ul serii (*most valuable player*), dar și drept singurul reprezentant al prezentului muzical. Un lamento cromatic bazat pe o temă obsesivă de patru sunete, lucrarea explorează la maxim resursele dramatice ale violoncelului. Cătălin Crețu merită a fi laudat și pentru inspiratele comentarii video, care transformau ecranul într-un spațiu caleidoscopic, oniric, care compunea, descompunea și recompunea spațiul realității (respectiv scena, interpretii și operele vizuale folosite ca material) în forme fantastice și cioburi cinetice. M-a impresionat în mod deosebit viziunea alb-negru a unei păduri-miraj din partea a II-a a Trio-ului lui Bohuslav Martinů (1944), o lucrare dacă nu originală, plină de șarm și interpretată cu mare măiestrie de către cei trei interpreți. Mi-aș dori să îi văd mult mai des pe Horia Maxim și pe Mihaela Anica în ipostaze solistice pe scenele românești.

În concluzie, o seară muzicală care a crescut în mod plăcut și care a prea-mulțumit cu siguranță o parte a publicului InnerSound. De ce nu, apropierea de "nou" (în măsura în care mai putem vorbi de ceva cu adevărat "nou") este de multe ori mai eficientă folosind metoda lui Mary Poppins, "just a spoonful of sugar makes the medicine go down". Luptăm cu toate armele. Iar organizatorii InnerSound merită toată admirația.

Diana ROTARU

InnerSound ziua 4 - Cvartetul Arcadia | SiGRÚN

În seara de 31 septembrie s-a întâmplat să ajung mai devreme la concertele de la Teatrul Apollo111. Odată aflată în sală am putut asista la momentele de repetiție ale **cvartetului ARCADIA**, ce urma să interpreteze, începând cu ora 19:30, programul compus din lucrările *Vivarta* (Doina Rotaru), *Sheroes* (Sabina Ulubeanu) și *Cvartet de coarde op.10 în sol minor* (Claude Debussy). Complet frapată de ce auzeam, regretam

profund că nu am făcut vreo *campanie* imposibilă de a convinge personal *fiecare persoană pe care o cunosc* să se deplaseze aici.

Trebuie să spun că îmi exprim compasiunea către cei ce nu au fost prezenți la acest concert: nu doar pentru că muzica a fost accesibilă aproape oricui, dar tot demersul a fost la superlativ, o spun cu toată încrederea. Să fiu acolo a fost o reală experiență, atât datorită muzicii impresionante, a interpretării impecabile, cât și a calității sunetului: ce auzeam nu părea real, o perfecțiune sonoră cum nu mi-a mai fost dat să aud... dar voi reveni asupra acestui aspect mai târziu.

Cvartetul Arcadia, ce îi are în componență pe Ana Török - vioară, Răsvan Dumitru - vioară, Traian Boală -

Cvartetul Arcadia

violă, Zsolt Török - violoncel, s-a născut la Cluj și a susținut concerte în toată lumea, fiind „laureat al unor foarte importante competiții internaționale de muzică de cameră”.

Vivarta. Muzica începe cu un ison-unison unduit, din care se desprind mici accente-apogiaturi de o secundă mare ascendentă ce se întoarce în valul-mamă. Materia e teribil de organică, cu un traseu ce se ramifică treptat într-o suprapunere de paliere și de glasuri: atinge noi culmi ale clarității și ale luminozității, într-o eterofonie cu o puternică expresie arhaică. Se remarcă discursul *doinit* - o componentă ce se regăsește în mod consecvent în muzica **Doinei Rotaru**, fiind unul din elementele ce îi dau recognoscibilitate (un nume predestinat, am putea spune...). Începuturile meditative sunt transformate alchimic în forțe noi, ce reliefează zbuciumul din interiorul muzicii, culminând, în prima secțiune, cu o aglomerare întreruptă brusc. O a doua secțiune se naște, cu violoncelul singular, în note lungi, susținute, atacate cu convingere, într-un registru foarte grav: unul din aspectele deosebite ale acestei lucrări este acordajul violoncelului, cu o cvartă mai jos. Registrul grav primește fiorii viorilor, ce lansează accentuate gesturi descendente în glissando, impresionante, ca niște vaiete - conturând mai clar peisajul arhaic. Densitatea este redusă la minim, fiind acum explorat registrul mediu-înalt (o putem considera o a treia secțiune). Fluxul ritmic se potolește, iar respirației din registrul mediu îi sunt suprapuse, în acut, gesturi fulgurante, ce amintesc de niște pescăruși, apoi sunt sugerate (pentru prima dată) contururi melodice - dar pe fundal. Materia, în întregime, se află într-o continuă mișcare și transformare: de la început până la final materialul sonor pare o entitate singulară, compactă, ca un vas de lut ce tocmai se află în